

Välkomna på upptäcktsfärd!

1) Upptäck Östra Vingåker

Forssjö buss, 0150-391 71
info@forssjobuss.se

2) På land och vatten

Astrid Gustavsson, 076 135 62 62
astrid.gustavsson@compaqnet.se

3) Från slott till antroposofiska aktiviteter

Eva Andersson, 073-828 64 67
evaprastgatan@gmail.com

4) Kanoner och grovplåt

Bengt Sjögren, 0155-21 28 88
bengt.sjogren@telia.com

5) Kul tur i kulturen på Fogdön

Anna-Stina Gustafsson, 070-5637575
annastina@lidagard.com

6) Natur, kultur och retur

Göran Dahlberg, 070-581 74 11
goran.d.tystberga@gmail.com

7) Sevärdheter i södra Stora Malm socken

Forssjö buss, 0150-391 71
info@forssjobuss.se

Hembygden ruvar på många spännande hemligheter. Här bjuder vi in er att komma att upptäcka några delar av det underbara Sörmland.

Det är länets hembygdsföreningar som arrangerar dessa resor och hälsar er välkomna.

Resorna är öppna för alla som är intresserade och erbjuds under ett antal datum.

De inkluderar visningar, förmiddagsfika, lunch och eftermiddagsfika. För mer information, se respektive resa samt kontaktuppgifter nedan.

Välkomna!

1) *Upptäck Östra Vingåker* *En busstur i vår vackra socken*

Foto: KGZ Fougstedt

En heldagsutflykt till spännande platser i Östra Vingåker. Turkiska paviljongen, saltad energilagring och troférum är några av dagens höjdpunkter.

Boda Kvarn

Här finns inte bara den traditionella vattendrivna kvarnen, här finns även ett unikt värmelagringsprojekt. Värmen som lagras används sedan för att värma upp lokalen när höstkylan smyger sig på.

Skalltorp

Gården har alltid varit en typisk djurgård med omväxlande öppna fält, skogsdungar och vattendrag. Redan för 100 år sedan transporterades oxar från Småland till Skalltorp för tillväxt.

Beckershofs herrgård

Det moriska lusthuset uppfördes år 1838. Den turkiska paviljongen, som den också kallas, är den enda av sitt slag i Sverige. Innerväggarna täcks av handmålade tapeter. Prakten och atmosfären är svår att beskriva för den som ännu inte besökt "kiosken".

Båltsnäs gård

Här finns ett kravgodkänt slakteri och en gårdsbutik. I gårdsbutiken säljs ekologiskt lammkött från lamm på gården.

Program 2016

- 9.00   Avresa från Resecentrum i Katrineholm
Förmiddagskaffe på Boda kvarn. Visning av energilagringen och kvarnen.
- Vi stannar till på Skalltorp och får höra om gården och Charolais-uppfödningen.
- ca 12.30   Lunch intas på Beckershofs Herrgård i den Turkiska Kiosken.
- Som sista anhalt på resan besöker vi Båltsnäs Gård, där verksamheten presenteras i Troférummet. Besök i gårdsbutik med specialiteten vilt och lammkött. Förfriskning.
- ca 15.30   Bussen är åter vid Katrineholms Resecentrum.

Datum: 11 maj 2016. Andra datum efter överenskommelse.

Kostnad: 450 kr/person inkl. besök och visningar, för- och eftermiddagsfika samt lunch. OBS! Buss ingår i priset.

Information och bokning: Forssjö Buss 0150-391 71. Anmälan senast den 29 april.

E-post: info@forssjobuss.se

Avbokning: Sker senast 14 dagar före avresa. Vid senare avbokning debiteras hela beloppet.

Arrangörsförening: www.hembygd.se/ostra-vingaker

Läs mer om besöksmålen på: www.skalltorp.se/

www.beckershof.se/beckershof/

www.viltogardsprodukter.se/

Foto: KGZ Fougstedt

Bilderna ovan tillhör Båltsnäs gård och Beckershofs herrgård.

2) På land och vatten

Guldringen i Västerlång

Sommaren 2014 invigdes den nya rondellutsmyckningen i Västerlång som föreställer halskragen i guld vilken var en del av Tureholmsskatten.

Ta del av historien om den mystiska gulds katt som hittades vid Tuna redan år 1774.

Hallwylska monumentet

Familjen von Halwyll ligger begravd på Västerlångs kyrkogård. Monumentet är ritat av Isak Gustaf Claesson som också ritade Hallwylska palatset i Stockholm där familjemuseet idag är.

Foto; KGZ Fougstedt

Nordenskiöld

Adolf Erik, född 1832, död 1901, friherre, geolog och forskningsresande, upptäckte Nordostpassagen som han genomseglade med Vega 1878-1879.

Flottfärd

Att åka flotte är något utöver det vanliga. Flottfärden till Trosa lands kyrka tar en och en halv timme.

Bilder där inget annat anges tillhör arrangörsföreningarna

Program 2016

- Kl. 9.30 Dagen inleds vid Bergs gård i Västerlång där det serveras förmiddagskaffe.
- Kl 10.30 Resan går till Guldringen rondellen i Västerlång, där guide berättar historien om gulds katten som hittades vid Tuna 1774 i maj månad efter att legat i marken sen 500 talet efter Kristus.
- Efter detta far vi vidare till Västerlångs kyrka, där vi tittar på och får höra om Hallwylska monumentet där Walter, Wilhelmina och en dotter ligger begravda. Vi passar också på att besöka Adolf Erik Nordenskiölds grav.
- Kl. 12.00 Lunch på restaurang Utsikten i Vagnhärad.
- Kl. 13.30 Nu är det dags att gå ner till flottarna som glider fram tyst i vacker natur. Flottfärden till Trosa lands kyrka tar en och en halv timme.
- Kl. 15.00 Hembygdsgården Trostorp är platsen för eftermiddagskaffe.

Datum: 14 juni 2016. Gruppstorlek 20-34 personer.

Kostnad: 340 kr/person Pris inkl. besök och visningar, för- och eftermiddagsfika samt lunch. Buss ingår inte i priset.

Information och bokning: Astrid Gustavsson, 076-135 62 62, astrid.gustavsson@compagnet.se Flytvästar finns och vi är försäkrade i Södermanlands läns försäkringsbolag.

Läs mer om besöksmålen på arrangörsföreningarnas hemsidor:

www.hembygd.se/vasterlång/

www.hembygd.se/vagnharad/

Följ med på ett härligt och stimulerande äventyr i buss och på flotte som tar er på en resa i både tid och rum.

3/

Från slott till antroposofiska aktiviteter

Nyköpings hus

Nyköpings hus mest omskrivna plats i vår historia är som skådeplats för det gästbud som kung Birger avslutade med att slänga sina bröder Erik och Valdemar i fängelsehålan.

NK-villan

Detta är villan som Nordiska kompaniet hämtade från Norrköping för att använda som representationsvåning.

Nynäs slott

På Nynäs samlas många intryck. Här finns slottet med dess utställningar, trädgården och ett naturreservat. Godsets historia sträcker sig ända till 1300-talet.

Antroposoferna i Järna

Kulturhuset byggdes för att inspirera till nytänkande på alla livets områden. Utmärkt akustik, skönhet och väggskulptur samklingar till en unik konsertsal. I tävlingen om Sveriges mest omtyckta moderna byggnad gick silvermedaljen till Kulturhuset i Ytterjärna år 2001.

Program 2016

Kl 09.00	Rundvandring och guidning vid Nyköpingshus därefter besök på NK-villan med förmiddagskaffe
Kl 10.30	Nynäs slott. Vid kusten mellan Trosa och Nyköping ligger denna natursköna plats som bjuder på natur- och kulturupplevelser med bla besök i slottsträdgården och trädgårdsbutiken. Här äter vi en god lunch i Orangeriet. Den 2 maj ingår även en guidad visning av slottet.
Kl 13.00	Resan går vidare till Järna kulturhus, där vi får en guidad visning. Vi besöker antroposoferna och får en inblick i verksamheten. Här kan vi passa på att shoppa i butiken och här serveras eftermiddagskaffe. Dagens avslutas ca 17.00.

Datum: 2 och 14 maj 2016.

Kostnad: 350 kr/person inkl. besök och visningar, för- och eftermiddagsfika samt lunch. Buss ingår inte i priset.

Information och bokning: Eva Andersson, 073-828 64 67, evaprastgatan@gmail.com

Vi tar emot grupper på minst 20 personer.

Avbokning: Sker senast 14 dagar före resedatum.

Vid senare avbokning hålls bokningsansvarig ansvarig för kostnaden.

Arrangörsförening: <http://www.hembygd.se/nykoping/>

Läs mer om resmål: <http://www.sormlandsmuseum.se/Sormlandsmuseum/Utstallningar/Nykopingshus>

www.nynasslott.se/

<http://www.nkvillan.se/>

<http://www.antroposofi.info/jaerna/>

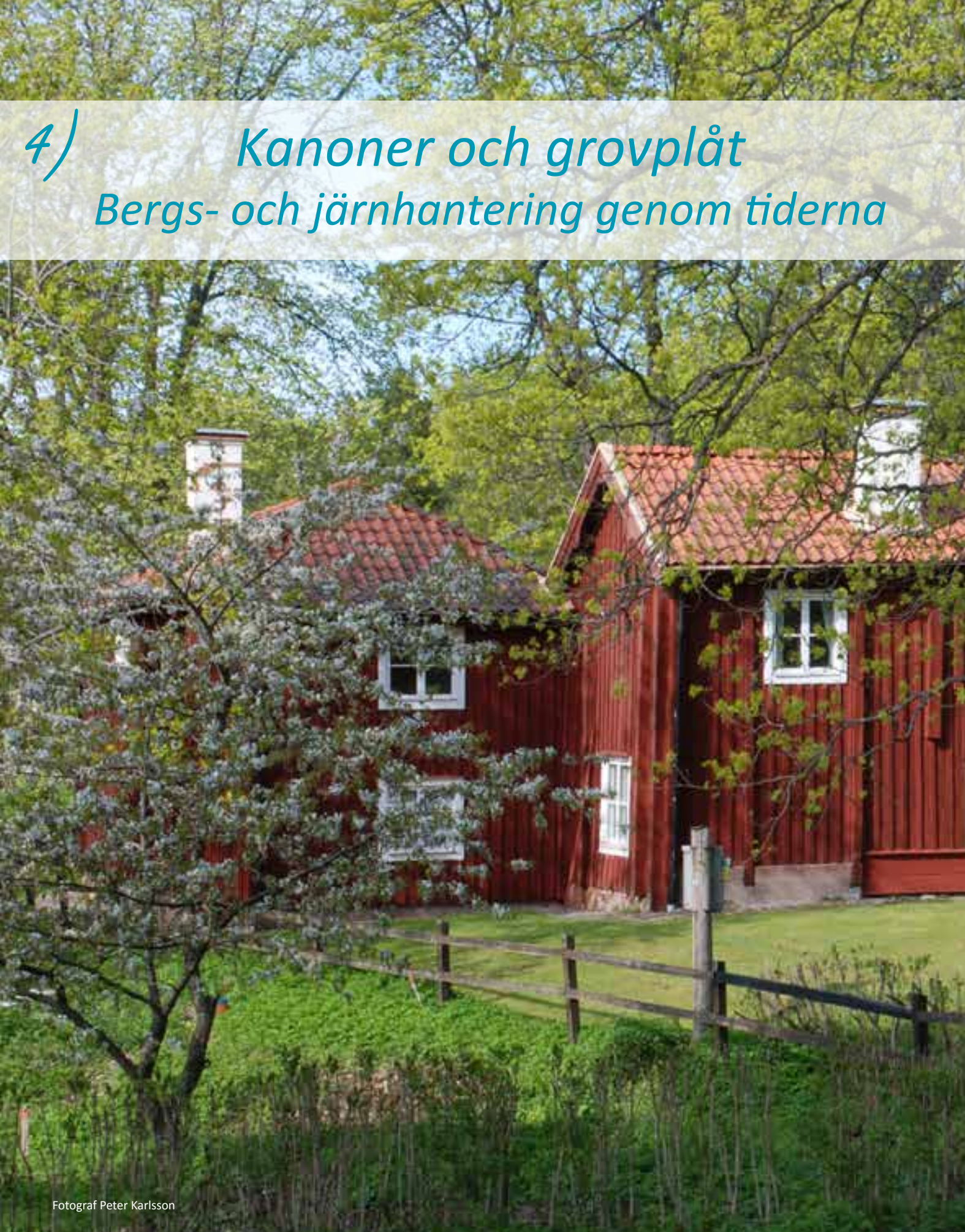
Foton detta uppslag Jennie Fornedal

Bilden tillhör Kulturhuset.

Följ med på ett äventyr som öppnar dörrarna till två slott och ett annorlunda kulturhus på en spännande resa i södra Sörmland.

Fotograf Peter Karlsson

4) Kanoner och grovplåt

Bergs- och järnhantering genom tiderna

Följ med på en exklusiv utflykt till olika epokers bruk och gruvor i sydöstra Sörmland.

Koppartorp, hembygdsgården i Tunaberg

Välkomna till gruvorna vid Koppartorp, Sörmlands enda medeltida bergslag. I natursköna omgivningar bjuds här till visning av gruvmuseet i en bygd som på alla sätt präglats av gruv- och bruksdrift genom århundrandena.

Stavsjö bruk

Carl Johan Love Almqvist beskriver takten i boken Tintomara, en karaktär som tolkats som en symbol för områdets farliga skönhet. Man får vara på sin vakt då man besöker parken.

Verksamheten i Stavsjö bruk har pågått sedan 1666. Under Brukets tvåhundra första år var det krigsmateriel som framställdes, kanoner och kulor. Under en period var man landets dominerande tillverkare av kanoner.

Oxelösunds järnverk

Verket startade under första världskriget och är idag det enda i Sverige som har en hel produktionsline. SSAB är kommunens största arbetsgivare och 90% av produktionen, som främst utgörs av grovplåt, går på export via hamnen i Oxelösund.

Sjömanskrogen i gamla Oxelösund

Den gamla sjömanskrogen ligger vackert belägen i gamla Oxelösund, omgiven av en miljö som är bevarad sedan 1920-talet, med vackra gamla hus och skärgårdsvyer.

Program 2016

Kl 9.00	Välkommen till Nyköping, staden de första vallonerna kom till och platsen där Hertig Karl härskade. En man med järnvilja. Dagen inleds i regionens dåtida maktcentrum.
Kl 9.30	Tunabergs hembygdsgård, Koppartorp besöks. Förmiddagskaffe och guidning i gruvområdet och i gruvmuseet.
Kl 11.50	Guidning i Bruksmuseet i Stavsjö. Vi besöker också parken med Dianatemplet och berättar mer om den spännande Nunnebanan vid dess station.
Kl 12.45	Lunch på Stavsjö Krog och Café.
Kl 14.30	Oxelösunds järnverk. Detaljerna kommer kunna fastställas först under våren, men besöket kommer att ge en upplevelse av en stor och modern industri som idag producerar på en dag vad alla hyttorna i trakten gjorde på ett år. Besöket i Oxelösund avslutas med eftermiddagskaffe i gamla Oxelösund.
Ca 16.00	Dagen avslutas tillbaka i Nyköping.

Datum: 15 el 16 juni 2016.

Kostnad: 320 kr Priset inkl. visningar och besök, för- och eftermiddagsfika samt lunch och guide på bussen. Buss ingår inte i priset.

Information och bokning: Bengt Sjögren, 0155 212888, bengt.sjogren@telia.com

Vi tar emot grupper på mellan 15-30 . Andra storlekar mottages enligt överenskommelse.

Avbokning: Sker senast 2 veckor före resedatum. Vid senare avbokning debiteras hela beloppet.

Arrangörsföreningar: <http://www.hembygd.se/nykoping/>
<http://www.hembygd.se/tunaberg/>

Läs mer om resmålen: <http://www.museum.stavsjo.se/>

Bilderna tillhör besöksmålen.

5) Kul tur i kulturen på Fogdön

Följ med på en rundtur i vacker kulturbygd där dåtid, nutid och framtid vävts samman. Besök Vårfruberga klosterruin från 1200-talet, upplev målningar av Albertus Pictor, Fogdöns äldsta skola och moderna jordbruk.

Vansö Kyrka

Äldsta delen av kyrkan är troligen från 1100-talet. Interiören har unika kalkmålningar från ca 1460 av bl.a Albertus Pictor.

Vårfruberga klosterruin

Vackert belägen vid Mälaren. Klostret, ett cistercienserkloster, har legat på sin nuvarande plats sedan 1289, slutet av Magnus Ladulås tid som regent.

Fogdöns äldsta skola

Välkommen att besöka Fogdöns äldsta skola. Skolan invigdes år 1800, men hade varit på tal länge och var tänkt som en skola för "allmogens, torpare, soldaters och inhysehjones barn!" Se och hör dess intressanta historia på plats i skolans fina lokaler.

Fogdö bygdegård

Väsby skola, skänktes på 1950-talet av Vårfruberga kommun till Fogdö bygdegårdsförening, vilken förvaltar byggnaden.

Rundtur på Fogdöhalvön

Vacker natur med flera slott, såsom Hesselbyholms slott i renässansstil, Edeby säteri uppförd omkring 1650 och Bergshammars slott från 1720-talet. Turen passerar även borgar, rullstensåsar, runstenar, före detta färjeläge och åkermarker. Ny och gammal bebyggelse beskådas.

Program 2016

- 9.30 Dagen inleds vid Vansö kyrka där guide välkomnar. Kaffe serveras i sockenstugan. Visning av kyrkan, vars inre miljö präglas av de unika kalkmålningarna av bl.a Albertus Pictor. På väg till Kungsberg och Vårfruberga klosterruin görs ett kort stopp vid Fogdö kyrka - bygdens katedral. Också plats för Fogdö kloster, det äldsta, under 1280-talet flyttat till Kungsberg.
- 11.15 Vårfruberga klosterruin. Grundmurarna bevarade och vackert belägna intill Mälarstranden. Man kan lätt föreställa sig hur nunnor och leksystrar tillbringade sina dagar under andakterna, vid måltiderna och i klosterträdgården.
- 12.00 Fogdö äldsta skola. Upplev på plats elevers skolmiljö från tidigt 1800-tal.
- 12.45 Lunch på Fogdö bygdegård, som är bygdens samlingsplats för allehanda aktiviteter. Lokala hantverkare finns här och visar och säljer sina produkter.
- 14.00 Dagen avslutas med rundtur på Fogdöhalvön. Skönt att slå sig ner i bussen och låta sig guidas bland slott, borgar, runstenar, rullstensåsar, åkrar och ängar.
- 16.30 Åter till Vansö kyrka, där guide avslutar besöket.

Datum: : ons 25 maj och tor 8 sep 2016

Kostnad: 300 kr Priset inkl. visningar och besök, för- och eftermiddagsfika samt lunch och guide på bussen. Buss ingår inte i priset.

Information och bokning: Anna-Stina Gustafsson Tel. 0152-30311, 070-5637575. annastina@lidagard.com

Vi tar emot grupper på mellan 30-50 personer. Toaletter finns vid sockenstugan och bygdegården

Avbokning: Sker senast 2 veckor före resedatum. Vid senare avbokning debiteras hela beloppet.

Arrangörsförening:

www.hembygd.se/fogdon

Läs mer om resmål:

www.varfrubergakloster.se

www.svenskakyrkan.se/varfruberga-harad

Samtliga bilder av Håkan Becker.

6/

Natur, kultur och retur

Besök i naturreservat och slottsområde med utställningar samt loppis vid Sörmlandskusten.

Stendörrens naturreservat med naturum Stendörren

Välbesökt reservat vid inre farleden mellan Nyköping och Trosa med många passerande båtar.

I naturum får man veta mera om de djur, växter, geologi och kulturhistoria som format området. Där berättas också historien om Sörmlandskustens och Östersjöns rika natur och kulturhistoria.

Nynäs slott

Lunch i restaurang Orangeriet och guidad tur i slottet som en resa i tid och rum i ett komplett herrskaphem med salonger, rum för tjänstefolk och köksavdelning. Under en egen rundvandring i området kan man besöka slottsträdgård, trädgårdsbutik och flera aktuella utställningar, såväl i slottet som tidigare ekonomibyggnader. Platsen vittnar om tider då godset fungerade som ett litet miniatyrsamhälle.

Högeråns loppmarknad

Lantligt beläget med riklig sortering av möbler, husgeråd, böcker, porslin och mycket mer.

Program 2016

Kl 09.30	Samling i Tystberga Hembygdsstuga. Förmiddagskaffe med hembakat bröd i socknens första skolbyggnad med information inför rundturen.
Kl 11.00	Vi kommer fram till det vackra området vid Stendörren efter en halvtimmes bussfärd genom lantbrukslandskap.
Kl 11.50	Under besöket vid Nynäs slott hinner vi äta en trevlig lunch, ta del av en slottsvisning och får dessutom tid för egen rundvandring.
Kl 15.40	Resan går sedan vidare mot Högeråns loppmarknad som vi når efter en bussfärd genom kulturbygd.
Kl 16.30	Dagen avrundas med eftermiddagskaffe i Sätterstabygdens Hembygdsgård.
Kl 17.00	Hemfärd.

Datum: Tis 28, ons 29 och tors 30 juni.

Kostnad: 320 kr Priset inkl. visningar och besök, för- och eftermiddagsfika samt lunch och guide på bussen. Buss ingår inte i priset.

Information och bokning: Göran Dahlberg, tel 0155-260683, 070-581 74 11, mail goran.d.tystberga@gmail.com
Vi tar emot grupper på mellan 20-30.

Avbokning: Sker senast 2 veckor före resedatum. Vid senare avbokning debiteras hela beloppet.

Arrangörsföreningar:

www.hembygd.se/tystberga

www.hembygd.se/satterstabygden

Läs mer om resmålen: www.facebook.com/naturumStendorren

www.nynasslott.se/

7) *Sevärdheter i södra Stora Malm socken*

Välkommen på en resa som tar oss från stenålder till nutid. EN resa från hyddor till barockslott, via dubbelmorden i Forssjö till kyrkan i bygdens centrum.

Södra Stora Malm

I södra Stora Malm socken kan man verkligen känna historiens vingslag. Från stenåldersspåren vid Vrå med Mellansveriges första bondekultur för mer än 6000 år sedan, till dagens hypermoderna träindustri vid Forssjö Bruk. I området finns även det ståtliga Ericbergs slott med sin välhållna barockpark. Historien kan även kännas kusligt närvarande när man besöker platsen för knekttorpet med avrättningsplatsen och hör om morden i Forssjö 1826.

I närheten av Askersunds Gård betraktas kolarnas villkor och förutsättningar vid Forssjö Naturmuseum. Stensjö, som utgjorde centrum för trakten före Katrineholms tillkomst, har också mycket att berätta.

Vrå Stenåldersby

Vråkulturen var en mellanperiod mellan en ursprunglig jägarbefolkning och en senare, mer stationär jordbrukarbefolkning. Vråmänniskorna använde jordbruksprodukter som vete, korn, hirs och vindruvor som komplement till vad skogen och havet gav.

Ericssbergs slott

Slottet från 1600-talet byggdes på platsen där Pintorp tidigare fanns. Legenderna om den spökande Pintorparfrun är många. Här bedrivs idag en omfattande verksamhet som bland annat omfattar hästar, jakt, konferens och naturligtvis ett modernt jordbruk.

Program 2016

Kl 9.00	Avresa från Resecentrum i Katrineholm. Färden går mot Kolarmuseet vid Askersunds Gård och Siktorpet med avrättningsplatsen.
Kl 12.30	Lunch intas vid Ericssbergs Slottscafé. Därefter visning av det nya museet.
Kl 14.30	Besök vid den unika fornbyn Vrå och upplev "En föreställning om stenåldern". Här bland hyddorna serveras förfriskningar.
Kl 15.30	Bussen stannar vid Stora Malm kyrka och det gamla tingshuset Stensjö Gård som också fungerat som gårdsbryggeri med mera.
Kl 16.00	Bussen är åter vid Katrineholms Resecentrum.

Datum: 11 juni 2016. Andra datum efter överenskommelse.

Kostnad: 400 kr/person inkl. besök och visningar, lunch och förfriskningar. OBS! Buss ingår i priset.

Information och bokning: Forssjö Buss 0150-391 71. Anmälan senast den 25 maj. info@forssjobuss.se

Avbokning: Sker senast 10 dagar före avresa. Vid senare avbokning debiteras hela beloppet.

Arrangörsförening: www.hembygd.se/vrafolket

Läs mer om besöksmålen på: www.ericsberg.se/

Foto Marcus Hupka

Foto, när inte annat anges, Jennie Fornedal

